

SÄNDNINGSDATUM: 2010-11-13
PROGRAMLEDARE/PRODUCENT: THÉRÈSE AMNÉUS
KONTAKT: therese.amneus@ur.se

TYSKA
PROGRAMMANUS

PROGRAMNR: 101753/ra5

ANACONDA GESELLSCHAFT

Krishantering, 1974-1982

Programmanus på svenska

- Thérèse Amnéus: Hej, läser ni tyska här?
- Skolklass: Ja!
- Ljudinslag: Det här är NBC Nightly News, onsdagen den 17:e oktober. God kväll! Kriget i mellanöstern påverkade hela världen idag. De oljeproducerande länderna i arabvärlden, bestämde sig för att använda sin olja som ett politiskt vapen.
- Thérèse Amnéus: Tyskland år 1974 en oljekris skakar världen och Willy Brandt avgår som förbundskansler efter en spionskandal.
- Willy Brandt: Den sjätte maj på kvällen lämnade jag in min avskedsansökan till förbunds-presidenten. Detta beslut kunde ingen annan än jag fatta.
- Thérèse Amnéus: I det här programmet hör du om Brandts efterföljare Helmut Schmidt som blev förbundskansler när Västtyskland hade både ekonomiska svårigheter och stora problem med terrororganisationen RAF.
- Helmut Schmidt var en krishanterare som satte sin prägel på det tyska samhället. För att ta reda på mer om honom och den tid han styrde Västtyskland åkte jag till Berlin och träffade Hanno Hochmuth, som är historiker på Freie Universität.
- Hanno Hochmuth: 1974 efterträdde Helmut Schmidt Willy Brandt som kansler. Under större delen av Brandts regeringsperiod var ekonomin i balans och välstånd rådde. Schmidt däremot, regerade i en krisperiod. Schmidt hade ett förflutet som finansminister och agerade som sådan, även när han var förbundskansler.

Det vill säga – under hans regeringsperiod sparades det extremt mycket.

Hans sätt att prata kallade man för "Schmidt Schnauze".

Helmut Schmidt: ...är också vettigt, det kommer nämligen från mig. Det skrev jag för tjugo år sedan. Bra, den som .. ja säkert... vi får också fortsätta att ha olika åsikter, eller hur?. Och om ni skulle tala som jag gjort i kväll, skulle ännu fler människor begripa det ändå snabbare.

Hanno Hochmuth: Han var också mycket omstridd bland ungdomar, studenter och bland alternativa grupper, eftersom han var kansler under den värsta terroristperioden i Förbundsrepubliken. RAF. RAF:s många mord och attentat.

Therèse Amnéus: Men RAF, eller Baader Meinhof-ligan, som de också kallades, höll sig inte inom de tyska gränserna. År 1975 ockuperade de den västtyska ambassaden i Stockholm.

Ljudinslag/
Bo Holmström: Lägg ut, lägg ut, lägg ut, lägg ut! Ja här är nu ambassadbyggnaden, och alldeles nyss hördes en våldsam detonation och det brinner fortfarande uppe runt... eh... vi såg splitter flyga överallt omkring här... va?

Ljudinslag: Hallå! Alla kollegor på den här sidan. Det är kollegor inne i huset. Så ni inte går och skjuter på dem. Ett meddelande till samtliga. Kollegor är inne i huset. Skjut inte på kollegorna!

Hanno Hochmuth: Och även nu höll Helmut Schmidt på den hårda linjen och vägrade släppa RAF-fångar fria. Och så stormades också ambassaden i Stockholm.

Helmut Schmidts inställning som förbundskansler var helt klar - staten fick inte låta sig utpressas. Därför uttalade han sig alltid emot att frige RAF-medlemmar, även när politiker kidnappats. Och så blev också arbetsgivarföreningens chef Hanns Martin Schleyer mördad.

Ljudinslag: Godafton, mina damer och herrar. Kriminalpolisen har etablerat kontakt med dem som kidnappat chefen för arbetsgivarföreningen Hanns Martin Schleyer. Fortfarande saknas livstecken från Schleyer och information om var han kan finnas.

- Thérèse Amnéus: Kidnappningen av chefen för den västtyska arbetsgivareföreningen: Hanns Martin Schleyer blev ytterligare ett av RAF:s terrordåd under hösten 1977 – en höst som kom att kallas den tyska hösten. Under två månader pågick det som idag gäller som en av de största kriserna i tysk efterkrigshistoria.
- Helmut Schmidt gick ut i ett TV-tal till nationen och till terroristerna.
- Helmut Schmidt: Nyheten om mordförsöket mot Hanns Martin Schleyer, och hans stab berörde mig mycket illa. Staten måste reagera på dådet med all nödvändig hårdhet. Medan jag talar här, är jag säker på att även de skyldiga gärningsmännen lyssnar någonstansifrån. Ni kanske upplever en slags triumferande maktkänsla just nu. Men låt er inte förledas – i det långa loppet har terrorismen ingen chans.
- Thérèse Amnéus: Sen tog terroristerna ett helt passagerarflygplan som gisslan.
- Hanno Hochmuth: RAF försökte få viktiga medlemmar i RAF frigivna genom utpressning. De kidnappade inte bara chefen för arbetsgivarföreningen, Hanns Martin Schleyer, utan de kapade också ett Lufthansaflygplan - i samarbete med palestinska terrorister.
- Thérèse Amnéus: Ett 100-tal personer befann sig ombord på det kapade flygplanet. Deras liv stod på spel. Hur löste Helmut Schmidt situationen? Jag frågar Hanno Hochmuth:
- Hanno Hochmuth: Det kapades av fyra arabiska terrorister, som sedan genomförde en slags irrfärd över Medelhavet och i Mogadishu - i Somalia – stormades till slut planet av ett specialkommando. Stormningen var lyckad, eftersom de något över 100 passagerarna överlevde.
- Tre av de fyra kidnapparna sköts ihjäl vid stormningen i Mogadischu, 1977.
- Thérèse Amnéus: Helmut Schmidt lät alltså en specialstyrka storma flygplanet och alla i gisslan klarade sig. Men hans hårda hållning var inte självklar bland tyskarna, berättar Hanno Hochmuth:
- Hanno Hochmuth: Han blev mycket omstridd dels för sin hårda inställning i kampen mot RAF, dels för den stora utbyggnaden av säkerhetsapparaten för att krossa RAF.

- Thérèse Amnéus: Schmidt var alltså en förbundskansler som höll hårt i ekonomin, vägrade att förhandla med terrorister och som dessutom fick en stor proteströrelse emot sig när stödde Nato i att placera ut moderna kärnvapen i Europa, i det som kallas för Natos dubbelbeslut år 1979.
- Hanno Hochmuth: Han var en förespråkare av NATOS dubbelbeslut. Det var ett beslut år 1979, som innebar att amerikanerna i avskräckande syfte skulle placera ut kärnvapenbärande raketer i Europa – precis som Sovjet gjort.
- Ljudinslag: Inför SPD-s riksdagsgrupp talade sig förbundskansler Schmidt varm för denna kompromiss. Modernisera försvaret i Väst och samtidigt förhandla med Öst.
- Helmut Schmidt: Bekämpa konflikter, avspänning, kompromiss, förlikning... allt detta, tillsammans med förmågan att i nödfall kunna försvara sig – när man blir angripen. Tillsammans utgör detta trygghet.
- Hanno Hochmuth: NATOS dubbelbeslut utlöste en stor proteströrelse i Förbundsrepubliken – en antikärnkraftsrörelse, som var mycket, mycket större, kanske ungefär tio gånger större än studentrörelsen. Och Helmut Schmidts ställningstagande för kapprustningen, var mycket impopulärt i stora delar av samhället och ledde till att han isolerades och till att han år 1982 avlöstes av Helmut Kohl.
- Thérèse Amnéus: 1982 förlorade Schmidt förbundsdagens förtroende och avgick. Bara sju år senare skulle Berlinmuren falla.
- Ljudinslag: Vi tyskar är nu det lyckligaste folket på jorden!
- Thérèse Amnéus: Då satt Helmut Kohl på kanslerposten. Mer om det hör du i nästa program. Mer material och arbetsuppgifter till det här programmet hittar du på ur.se/anacondaaufdeutsch. Jag heter Thérèse Amnéus.